

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

28. Juni. 1808

Kgl. aabent Brev ang. Dannebrog-Ordenens Udvidelse *)

*) Dette aabne Brev er og udkommet paa. Tydsk.

Cancel, p. 110. Forandret ved Aabent Brev 21 Febr. 1842. Jvfr. Aabent Brev ang. Dannebrogsmændenes Hæderstegn af 28 Jan. 1812. Jvfr. ogsaa Canc. Circl. 17 Apr. 1810 og 19 Octbr. 1833. See Adn. f. Dannebrogsmændene 28 Jan. 1809.

Gr. Da Kongens Fædres Scepter, midt under en byrdefuld Krig, lagdes i Hans Haand, følte Han Sig styrket ved Tillid til Forsynet, ved Tanken om den retfærdige Sag Han havde at forsvare, og ved at skue hen over det Folk Han var kaldet til at bestyre. Han mindedes, hvad dette Folk stedse var, og hvad Han Selv kiendte det at være: troe mod Gud og Konge, sindigt og vindskibeligt i Fred, kiækt i Farer, redebont til at opoffre alt for Fædrelandets Vel; og Han saae med landsfaderlig Glæde, at de kommende Dage ikke mindre end Fortiden, under Krigens Tummel som under Fredens roelige Syster, maatte blive rige paa hæderlig Daad, paa udmærkede Handlinger, og det danske Monarkies Undersaatter fremdeles lyse blandt Europas Slægter ved urokkelig Kiærlighed til Konge og Fødeland. Han har nærmere seet dette stadfæstet ved mange usvigelige Beviser.

Det blev derfor et af Hans inderligste Ønsker, fra den Tid Han tiltraade Regieringen, at stifte et Pant paa indbyrdes Hengivenhed mellem Sig og dette Hans Folk, til et Vidnesbyrd for Alle, om hvor høit Han agter, og hvor meget Han attraaer at at belønne, sande Fortienester i enhver Klasse af Statens Borgere. Overbeviist om, at den Retskafne, næst Religionens og Moralens Tilskyndelser, anseer Æren som den reneste og ædleste Driveskær til det Gode, og at han, næst en tilfredsstillende Selvbevidsthed om at have gavnet, finder værdigst Løn i sin Fyrstes og sine Medborgeres Agtelse, fandt Kongen, at Hans landsfaderlige Øiemed sikkert kunde opnaaes ved et udvortes Tegn paa erkendt Borgerværd.

Han har dertil valgt det Dannebrogens Kors, der fra Valdemar den Seierriges Tider hædredes i Hans Flag og Banner, og prydede Dannerkongernes trofaste Mænd, som et ridderligt Ordens-Tegn. I det Han derfor giver den af Hans Farfaders Oldefader fornyede Dannebrog-Orden en større Udvidelse, vil Han, overensstemmende med hans Hensigt, end mere forhøie Ordenens Glands, ved at udmærke enhver dermed, som i sin Stilling og Virkekreds maatte kiendes værdig til udmærket Hæder. De særdeles Pligter, som paaligge denne Ordens Medlemmer, foreskrives disse i Ordenens Statuter. Kongens Villie, i Henseende

til dennes nuværende Indretning i Almindelighed, kundgjøres herved samtlige Undersaatter:

Adgang til Dannebrogens Hæderstegn aabnes for enhver af Kongens Undersaatter, uden Hensyn til Stand og Alder. Den erhverves ved udmærkede Fortjenester og Handlinger; saasom: ved fortrinlige Beviser paa Tapperhed, Indsigt og Mandighed hos Krigeren, paa Troeskab, Indsigt og Nidkiærhed hos Embedsmanden; ved Opoffrelser for Konge, Fædreland og Medborgere; heldig med Anstrængelse forbunden og for Staten gavnlig Udførelse af vanskelige Foretagender; Nationen hædrende Fremskridt i Videnskaber og Kunster; sindrige Opdagelser, hvorved nye Velstandskilder aabnes for Staten; samt almeennyttige, nye og heldige Anlæg i Landets Agerbrug, Industrie og Handel. Denne Ordens Anliggender skal, tilligemed Elefant-Ordenens, bestyres ved en Forsamling af Riddere, under Navn af Ordenens Kapitul, i hvilket Kongen, som Ordens Herre, Selv ved høitidelige Leiligheder præsiderer.

Dannebrog-Ordenen inddeles i fire Klasser, hvis Medlemmer alle, dog med forskellige Benævnelser, Prærogativer og Decorationer, ere Riddere af Dannebrogen. Enhver Ridder skal have giennemgaaet Ordenens lavere Klasser, førend han kan optræde i de høiere. Dog forbeholdes Ordens-Herren, for særdeles udmærkede Handlinger, med de høiere Klassers Decoration at benaade endog dem, som ikke have giennemgaaet Ordenens lavere Klasser.

Ridderne af Dannebrog-Ordenens 1ste Klasse kaldes Stor-Kommandeurer, og ere Medlemmer af Kapitulet. Dem gives Prædicatet: Excellence, Rang næst efter Feltmarsialker og General-Admiral-Lieutenanter samt militaire Honneurs ligemed General-Lieutenanter. Naar Kongen finder for godt at meddele denne Grad af Dannebrog-Ordenen til en Prinds af det Kgl. Huus, eller til en Ridder af Elefanten, som enten forhen er benaadet med Dannebrog-Ordenens andre Grader, eller, ikke endnu har været indlemmet i bemeldte Orden, saa skal dette dem forlenede Ordenstegn ansees som et særdeles Beviis paa Hans Kgl. Naade og Udmærkelse.

Stor-Commandeureernes Decoration er følgende: De bære Dannebrog-Korset, besat med Brillanter, i et hvidt vatret Silkebaand med røde Kanter, om Halsen: samt Dannebrog-Stiernen paa venstre Bryst.

Ridderne af 2den Klasse kaldes Storkors. Dertil henhøre alle de, som nu ere benaadede med Dannebrog-Ordenen. Deres Rang er øverst i Rangforordningens anden Klasse. Dem gives militaire Honneurs ligemed General-Majorer. Storkorsenes Decoration er følgende: De bære Dannebrog-Korset i det nu brugelige hvide Ridderbaand, fra høire Skulder til venstre Side, tilligemed Stjernen paa venstre Bryst. Ere de Riddere af Elefanten eller Geistlige, da bæres dette Baand, med tilhørende Kors, om Halsen.

Ridderne af 3die Klasse kaldes Ordens-Commandeurer. De erholde militaire Honneurs ligemed Stabs-Officerer. Ordens-Commandeurerne bære Dannebrog-

Korset i et hvidt vatret Silkebaand, med røde Kanter, om Halsen, samt et broderet Dannebrog-Kors, uden Straaler, paa Kiølsens venstre Bryst.

De, som henhøre til Ordenens 4de Klasse, kaldes Riddere af Dannebrogen, og erholde militaire Honneurs ligemed fubalterne Officerer. Ridderne bære Dannebrog-Korset i et smalt hvidt vatret Silkebaand, med røde Kanter paa venstre Side i et af Kiølsens Knaphuller. Ridderne af Dannebrog-Ordenens 3die og 4de Klasse tillægges ikke nogen særskilt Rang som Riddere; men skal, som af Kongen udmærkede Mænd, allevegne udenfor deres Tjenesteforhold ansees og behandles som de første blant deres Ligemænd. Enhver, som benaades med en højere Grad af Ordenen, aflægger Decorationen for den lavere Grad. Derimod skal de Riddere af Dannebrogen, som benaades med Elefant-Ordenen, fremdeles vedblive at bære Decorationen for den Klasse af Dannebrog-Ordenen, af hvilken de vare Medlemmer.

Foruden disse 4re Klasser af Riddere, vil Kongen end videre, med Dannebrog-Korset i Sølv, benaade hver den. Han skiønner saadan Udmærkelse værdig. Dette Hæderstegn bæres i et smalt hvidt vatret Silkebaand, med røde Kanter, paa venstre Side i et af Kiølsens Knaphuller. De, som dermed benaades, kaldes Dannebrogsmænd, honoreres af enkelt Skildvagt med skuldret Gevær, og skal, som af Kongen udmærkede Mand, allevegne udenfor deres Tjenesteforhold ansees og behandles, som de første blant deres Ligemænd. De have Adgang til alle Ordenens høitidelige Møder.

For iøvrigt at sætte alle Ordenens Klasser og dens Afdelinger i en indbyrdes hædrende Forbindelse, vil Kongen, som Ordens-Herre, afvexlende bære ethvert af de for Ordenens Klasser bestemte forskiellige Ærestegn, saavelsom Dannebrogsmændenes Sølvkors; og befales tillige, at alle Medlemmer af Ordens-Kapitulet, foruden de dem iøvrigt tillagte Decorationer, bestandig skal bære Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Den 28 Junii hvert Aar skal, som Dannerkongens Valdemar den Andens Fødselsdag, og som den Dag, paa hvilken dette aabne Brev er udfærdiget, være fastsat til fælles Høitidsdag for Elefant- og Dannebrog-Ordenen. Kapitulet skal paa den Dag holdes i Frederiksborgs Slotskirke, hvor alle dets Medlemmer, samt de tilsteværende Riddere og Dannebrogsmænd, bør møde; Ridderne af Elefanten, saavelsom Storcommandeurerne og Storkorsene af Dannebrogen, i den for dem ved Statutterne bestemte Høitidsdragt.

Den regierende Konges Fødselsdag er Ordensdag for Ridderne af begge Ordener. Ved denne Høitid møde Elefant-Ordenens Riddere, samt Dannebrog-Ordenens tvende første Klasser, i deres Høitidsdragt i Kapitulet paa Rosenborg Slot; og de øvrige Klassers Riddere, samt Dannebrogsmændene, anvises der ligeledes behørig Plads.

Den 15de April, som Dannebrog-Ordenens anden Kgl. Velgiørers, K. Christian V. Fødselsdag, er Dannebrog-Riddernes særskilte Ordensdag, og møde

Ridderne, saavelsom Dannebrogsmændene, saaledes som forhen er meldt, paa Rosenborg-Slot.

Kapitlet holder vaagent Øie med alle Ordens-Medlemmers Forhold, og indberetter til Kongen, om nogen skulde seile mod sin Ordens Pligt. Det er bemyndiget til at forlige Tvistigheder, som imellem Ordenens Riddere indbyrdes kunde opstaae. Det modtager ved dets Kantsler eller Vice-Kantsler ethvert Andragende, som vedkommer Ordenen. Naar nogen Dannebrogsmænd eller Ridder skulde ved Domstolene vorde tiltalt eller saggivet for saadan Handling, som kunde medføre legemlig Straf, eller Ærens og den offentlige Agtelses Fortabelse, skal det være Domstolens Pligt, ufortøvet derom at gjøre Indberetning til Cancelliet, paa det samme kan foranledige Ordens-Kapitulets Forestilling til Kgl. Resolution, om den Tiltalte eller Saggivne indtil videre skal forbydes at bære sit Ordenstegn. Saa maae ei heller nogen Dom, der medfører legemlig eller vanærende Straf, exequeres paa et Medlem af Ordenen, forinden Ordenstegnet, i Følge en af Kapitlet fattet og af Kongen sanctioneret Beslutning, er ham aldeles frataget.

28. Januar 1809

Anordning for Dannebrogsmændene.

Cancel, p. 8. Jvfr. Canc. Circl. 17 April 1810 og 19 Octb. 1833.

Gr. Kongen har givet den i Sex Aarhundreder navnkundige Dannebrogens-Orden en mere udstrakt Bestemmelse, og formeret Ordenens Hæderstegn, paa det at disse Vidnesbyrd om erkiendt Trofasthed og Borgerværd kunde vorde flere af Landets meest fortiente Mænd til Deel. Thi vel er det Pligt for Enhver, at hellige Staten sin Kraft og sine Idrætter; dog er det en skøn og Opmuntring værdig Bestræbelse, at kappes med sine Medborgere i Udøvelsen af denne Pligt: og Landsfaderens Tilfredshed er den Løn, den Retskafne attraaer, naar han, med Tanken henvendt til Fædrelandet, virker mere end andre for Samtid og Efterslægt, eller, opflammet af ædelt og freidigt Mod, hæver sig over sine Lige, ved sielne og gavnlige Handlinger. Det er Kongens Villie, at en saadan Tænke- og Handlemaade, som baner Vei til Ridderværdighed, for den, hvis Stilling frembød Leilighed til i det Større at arbeide for almeent Held, skal aabne Adgang til Dannebrogsmændenes Samfund, for Enhver, der, ved klog og redelig Stræben for Brødres Vel og ved ædel Daad, i en engere Kreds har gavnet Fædrelandet. For disse Dannebrogsmænd har Kongen bestemt den Hæder og de Fordele, som ved denne Anordning end videre forsikkres dem:

1)

Dannebrogsmændenes Hæderstegn er et Kors af Sølv, foroven prydet med det Kgl. Chiffre og aaben Krone, og i hvert af dets fire inderste Hiørner med en mindre Krone af lige Skikkelse. Det viser, paa Forsiden, Ordenens Valgsprog: "*Gud og Rangen*" og i Midten K. Christian Vtes Navn. Korsets bageste Side erindrer, ved et kronet W, og ved Aarstallene 1219 og 1671, om Tiden, naar Dannebrog-Ordenen blev oprettet af dens Stifter Kong Waldemar den Seierrige, og naar den af K. C. V blev fornyet; ligesom det Aarstal 1808, der findes øverst paa denne Side, drager Ordenens Udvidelse i Kongens første Regierings-Aar, til Minde. Dette Hæderstegn skal Dannebrogsmændene, saavel naar de indfinde sig i Kgl. Tieneste som andetsteds, bære aabenlyst paa venstre Side af Brystet, nedhængende fra et af Kiolens øverste Knaphuller i et hvidt Silkebaand med røde Kanter.

2)

Enhver af de Kgl. Undersaatter, der, efter sin Stand og Stilling, har udmærket sig ved Fortjenester af det Almindelige, erholder derved Adgang til dette Hæderstegn, naar det Forhold, eller de Handlinger, som dertil maatte gjøre ham værdig, nøiagtigen er blevet Kongen, af vedkommende Øvrighed eller Foresatte, giennem de Kgl. Collegier, eller høie Embedsmænd, indberettet.

3)

Naar nogen er bleven udnævnt til Dannebrogsmænd, og Underretning derom meddeelt Ordens-Kapitulet, da paaligger det Samme, at indføre hans Navn, Fortieneste og Opholdssted i Kapitulets Register; og at tilstille ham en trykt Gienpart af denne Anordning; hvorhos hans Udnævnelse offentlig fra Kapitulet bør kundgjøres.

4)

Er den udnævnte Dannebrogsmænd tilstede der, hvor Kongen Selv opholder Sig, da modtager han Sølv-Kors af Kongens egen Haand. Er han fraværende, da bliver Hæderstegnet og det Exemplar af Anordningen, som er ham bestemt, tilsendt hans høieste Foresatte der paa Stedet, for af denne at vorde ham høitideligen overleveret, efter Ordens-Kapitulets nærmere Foranstaltning.

5)

Enhver, som hædres med Dannebrogens Sølv-Kors, har Adgang til de 2de Ridder-Ordeneres fælles høitidelige Møder. Han bør af enkelt Skildvagt honoreres med skuldret Gevær; og skal han, som en af Kongen udmærket Mand, allevegne udenfor hans Tjenesteforhold ansees og behandles som den første blandt sine Ligemænd.

6)

Til Beviis om det Værd, Kongen tillægger Dannebrogsmændenes Hæderstegn, har Han dermed benaadet Medlemmerne af Ordens-Kapitulet Saa skal og den, Kongen engang har tildeelt dette Hæderstegn, beholde og bære samme, saalænge han ei dertil gjør sig uværdig; saaledes, at om Kongen maatte finde Sig foranlediget til at benaade en Dannebrogsmænd med nogen af Sine Ridder-Ordener, skal han ikke destomindre vedblive at bære Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

7)

Da Kongen saaledes har givet dette Hæderstegn en fortrinlig Udmærkelse, forventer Han og, at Dannebrogsmændene, ved urokkelig Troskab mod Konge og Fædreland, og

ved en i alle Dele hæderlig Vandel, stedse vil stræbe at vedligeholde og forøge den Agtelse, de have erhvervet. Men skulde nogen Dannebrogsmænd fornægte den Æresfølelse, som det var Kongens Hensigt at oplive, saaledes at han ved Domstolene vorder tiltalt eller saggiven for en Handling, der kunde medføre legemlig Straf, eller Ærens og den offentlige Agtelses Fortabelse, da er det Domstolenes Pligt, ufortøvet derom at gjøre Indberetning til vedkommende Collegium, paa det at samme kan foranledige Ordens-Kapitulets Forestilling til Kgl. Resolution: om den Tiltalte eller Saggivne indtil videre skal forbydes at bære sit Hæderstegn. Saa maae ei heller nogen Dom, der medfører legemlig eller vanærende Straf, fuldbyrdes paa en Dannebrogsmænd, forinden Hæderstegnet, i Følge en af Kapitulet fattet og af Kongen sanctioneret Beslutning, er ham frataget; hvilket dernæst uopholdeligen bør indsendes til Kapitulet.

8)

For, saavidt mueligt, at raade Bod paa uformuende Dannebrogsmænds trykkende Kaar, har Kongen under Kapitulets Forvaltning henlagt et Fond, af hvis aarlige Indtægter Han vil tildele dem iblandt Dannebrogsmændene, som Han efter Omstændighederne maatte finde særdeles værdige eller trængende dertil, en aarlig Underholdnings-Hielp, hvis Størrelse, og Forøgelse Tid efter anden, Han i hvert enkelt Tilfælde vil bestemme, med Hensyn paa enhvers særskilte Fortieneste, Kaar og Alder; hvorved fornemmeligen vil komme i Betragtning den længere eller kortere Tid han har staaet i Kgl. Tieneste, eller været benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Og skal denne Underholdnings-Hielp i intet Tilfælde kunne sælges, pantsættes, eller belægges med Arrest, ei heller deri kunne gives Udlæg; paa det at den desvissere maae komme dem til Gode, hvem Kongen tildeler samme.

9)

Naar en Dannebrogsmænd ved Døden afgaaer, er det Pligt for alle der paa Stedet værende Dannebrogsmænd, at følge ham til Graven; og bør det Hæderstegn, ham var forundt at bære, lægges over hans Liigkiste paa en sortovertrukken Pude. Det aftages, naar han nedsænkes i Jorden, og indsendes af vedkommende Foresatte til Ordens-Kapitulet. Fremdeles skal en Sum, liig den Underholdnings-Hielp, der efter 8 § var den afdøde Dannebrogsmænd aarligen tillagt, udbetales hans Bo, for eet Aar fra Dødsdagen at regne; samt Øvrigheden paa Stedet bære Omsorg for, at Bekostningen til hans tarvelige, men hædrende Jordefærd deraf udredes.

10)

Endelig haver Ordens-Kapitulet, til hvert Aars 28 Junii, at indberette Kongen de forventende gode Følger af Hans om Dannebrogsmændene givne Befalinger, samt hvad videre dermed maatte staae i nogen Forbindelse.

28. Januar 1812

Kgl. aabent Brev ang. den fremtidige Bestemmelse af Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Gr. Det var stedse Kongens landsfaderlige Ønske, at kunne, ved Beviser paa Hans Kgl. Hyldest og Naade, opmuntre og belønne Enhver blandt Hans Undersaatter, om hvem det blev Ham bekiendt, at han, efter sin Stilling, havde udmærket sig ved Fortienester af Fædrelandet. Derfor satte Han Dannebrogens Orden i nærmere Forbindelse med det ypperste Ridder-Samfund i Hans Stater;

Derfor udvidede Han den saaledes, at den, giennem flere Grader, kunde give Adgang til forøget Hæder ved stigende Nidkiærhed for at fremme hvad der er gavnligt og stort; Derfor stiftede Han et nyt Pant imellem Sig og Dem blandt Landets trofaste Sønner, som, ved ridderlig Tænkemaade og følgerige Handlinger, endog under mindre gunstige Omstændigheder havde beviist sig værdige til, at fremstaae som Dannebrogens Mænd i Hans Ædles Kreds. I lige Hensigt kundgjør Han her sin Beslutning om følgende:

Det Dannebrogene Sølvkors, hvilket Kongen bestemte til, ved Siden af begge Hans Ordener, at være et udvortes Tegn paa erkiendt Borgerværd, skal herefter ei være Medlemmerne af Ordenernes Kapitul samt Dannebrogsmændene alene forbeholden; Men Kongen vil, ligesom Han finder en Fyldestgjørelse i Selv at bære dette Hæderstegn, end videre, saavel nu som i Fremtiden, dermed udmærke dem blandt Ridderne af Dannebrogen som, ved uafbrudt Iver for Kongens Tieneste og Fædrelandets Held, have bestræbt sig for end ydermere at forøge de Fortjenester, for hvilke noget af Ordenens Hæderstegn blev dem tildeelt.

Kongen vil derfor have de Bestemmelser herom, der indeholdes i Aabne-Brev 28 Jun. 1808 og i Adn. for Dannebrogsmændene 28 Jan. 1809, udvidede og nærmere forklarede derhen:

At naar det maatte behage Kongen at benaade nogen Storkors, Commandeur eller Ridder af Dannebrogen med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, da skal dette af ham altid bæres tilligemed Ordenen, og tiene ham til et nyt udmærkende Tegn paa Kongens Naade og Velbehag. Og skal hver Ridder af de benævnte 3de Klasser, der saaledes med Sølvkorset benaades, som Dannebrogsmænd navnlig opføres paa Dannebrogsmændenes Liste.
